

100-РІЧЧЯ ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В ПОЛТАВІ (1918–2018) – ПЕРЕДТЕЧІ ПОЛТАВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Петро Кравченко, Ярослав Блоха

ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНЕ ОСВІТНЬО-НАУКОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ПНПУ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА

*Декан історичного факультету
д. філос. н., проф. П. А. Кравченко*

Історія історичного факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка тісно пов'язана із заснуванням Учительського інституту та Історико-філологічного факультету Українського університету.

Учительський інститут із трирічним терміном навчання розпочав свою діяльність 1 липня 1914 року. Приміщення інституту знаходилося по вулиці Фабрикантській (нині Балакіна), 10. В учительських інститутах здебільшого вивчали ті предмети, яких згодом майбутні вчителі мали навчати своїх учнів у початковій школі.

Восени 1917 року діячі Полтавської губернської земської управи й Полтавської спілки споживчих товариств звернулися до керівництва Харківського універ-

ситету із проханням допомогти в заснуванні в Полтаві спочатку історико-філологічного, а потім юридичного й медичного факультетів Українського університету.

Відкриття Історико-філологічного факультету відбулося 6 жовтня 1918 року в міському театрі у присутності представників офіційних органів влади й установ та громадських інституцій Полтави, студентів і викладачів. На урочистостях із привітанням від гетьмана П. П. Скоропадського виступив комісар освіти на Полтавщині В. Н. Андрієвський. Статут Історико-філологічного факультету ухвалило 29 жовтня 1918 року Міністерство народної освіти гетьманського уряду.

Однак діяльність заснованого в умовах Української революції Історико-філологічного факультету в Полтаві не влаштувала більшовицьке керівництво. У зв'язку з цим 6 жовтня 1920 року Головний комітет професійно-технічної та спеціально-наукової освіти УСРР (Укрголовпрофосвіта) ухвалив постанову, якою передбачалося злиття Полтавського педагогічного інституту й Історико-філологічного факультету в єдиний навчальний заклад. Тому в листі від 8 жовтня 1920 року до Полтавської губнаросвіти Наркомос визнав можливість існування окремого Історико-філологічного факультету в Полтаві лише до наступної реорганізації інституту.

22 квітня 1921 року Історико-філологічний факультет у Полтаві остаточно об'єднали з педінститутом. Реорганізований навчальний заклад став іменуватися Полтавським вищим інститутом народної освіти (ІНО). Він складався із двох відділів – словесно-історичного (із факультетами соціально-історичним і літературно-мистецьким) та природничо-математичного.

1930 року Полтавський ІНО реорганізовано в Інститут соціального виховання (ІСВ) із двома факультетами – дошкільним і шкільним. Шкільний факультет мав серед інших історико-філологічне відділення. Термін навчання в ІСВ – три роки – встанов-

лювався за рахунок скорочення годин на вивчення теоретичних курсів. Це, звичайно, негативно вплинуло на якість підготовки вчителів.

У серпні 1933 року відбувається нова реорганізація – Полтавський інститут соціального виховання перетворюється на педагогічний інститут із чотирирічним терміном навчання. Вищу педагогічну освіту студенти отримували на чотирьох факультетах, серед них – історичний і філологічний.

1935 року в Україні проводилися реорганізація й укрупнення факультетів педагогічних інститутів. У зв'язку з цим студенти історичного факультету були переведені на навчання до Харкова, а до Полтави прибули студенти-філологи із Кременчуцького, Лубенського і Сумського педінститутів, у яких філологічні факультети закривалися.

Припинення підготовки вчителів історії в Полтавському педінституті негативно позначилося на стані освіти в області. У другій половині 1930-х років відчувався дефіцит таких фахівців, особливо в сільських школах. Для того, щоб якось вирішити цю кадрову проблему, обласний відділ народної освіти навіть відкрив однорічні курси вчителів-істориків, на яких проходили відповідну перепідготовку інші предметники. Навесні 1941 року Наркомат освіти УРСР, на прохання місцевої влади, дав дозвіл знову відкрити історичний факультет у Полтавському педінституті, але цьому перешкодила війна.

П. Д. Мудраченко (1949–1950), П. І. Годенко (1950–1951).

1951 року історичний факультет об'єднали з філологічним (деканом до 1959 року працював доцент І. Т. Чирко). Історико-філологічний факультет мав три відділи: історії, української мови і літератури, російської мови та літератури. Із середини 1950-х до кінця 1960-х років підготовка фахівців на факультеті здійснювалися за спеціальностями «українська мова, література та історія», «російська мова, література та історія», «російська мова, література, музика і спів», але вже із середини 1960-х років набір студентів знову проводиться за моноспеціальностями.

1966 року на базі історико-філологічного факультету утворено два факультети – історичний та філологічний. Відтоді деканами історичного факультету працювали професор П. М. Денисовець (1966–1971), доценти М. К. Бойко (1971–1974), П. М. Тригуб (1974–1976), С. В. Ніколенко (1976–1977), Я. А. Побіленський (1977–1978), С. М. Кадетов (1978–1982), В. О. Пащенко (1982–1983), В. Г. Колбін (1984), А. П. Шебітченко (1984–1989), П. А. Кравченко (1989–1997), Б. В. Год (1997–2002), П. А. Кравченко (2002–2018).

На сьогодні факультет є визнаним флагманом у підготовці фахівців серед вищих навчальних закладів України. Станом на 1 вересня 2018 року на історичному факультеті навчалось 472 студенти та магістранти, з них на денному відділенні – 383, на заочному – 89.

Шифр і назва	Перший (бакалаврський) рівень	Другий (магістерський) рівень	Разом
014.03 Середня освіта (історія)	140	39	179
014.07 Середня освіта (географія)	52	43	95
6.020302 Історія	26	—	26
6.040104 Географія	28	—	28
031 Релігієзнавство	—	6	6
032 Історія та археологія	39	12	51
033 Філософія	—	19	19
103 Науки про Землю	11	13	24
106 Географія	—	21	21
242 Туризм	23	—	23
Разом	319	153	472

У період дворічної німецько-фашистської окупації Полтави інститут не працював. Частина його матеріальних цінностей було вивезено до Тюмені. У серпні-вересні 1946 року в педінституті здійснено перший післявоєнний набір студентів на знову відкритий історичний факультет – 32 особи на стаціонар і 27 – на заочне відділення. Деканами історичного факультету тоді були старші викладачі М. І. Малич (1946–1948), С. П. Бабенко (1948–1949),

На факультеті функціонує *аспірантура* з таких спеціальностей: 032 Історія та археологія (наукові керівники – д. і. н., професори Р. А. Сітарчук, П. В. Кирдон, Ю. В. Волошин, Л. Л. Бабенко, к. і. н., доц. Ю. В. Вільховий); 033 Філософія (наукові керівники – д. філос. н., проф. П. А. Кравченко, к. філос. н., доценти Я. Є. Блоха та Н. І. Головіна); 011 Освітні, педагогічні науки (наукові керівники – д. пед. н.,

проф. Б. В. Год і професор кафедри І. В. Цебрій). Станом на 1 вересня 2018 року третій освітньо-науковий рівень вищої освіти (доктор філософії) здобувають 23 особи.

Діє й *докторантура* зі спеціальностей 032 Історія та археологія та 011 Освітні, педагогічні науки (із загальної педагогіки та історії педагогіки). Станом на 1 вересня 2018 року 6 осіб здобувають наукове звання доктора наук.

На факультеті виходять два фахові видання: «Історична пам'ять» (з історичних наук; головний редактор – проф. Р. А. Сітарчук) та «Філософські обрії» (з філософських наук; головні редактори – проф. П. А. Кравченко та А. М. Колодний (Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України)).

Протягом усього періоду існування на факультеті не переривається багаторічна традиція участі студентів під керівництвом викладачів у науково-дослідній роботі.

Нині дослідницька робота студентів концентрується навколо проблемних наукових груп. При п'ятиох кафедрах їх налічується 23 із кількістю учасників 297. Кожна кафедра є осередком наукової роботи студентів і забезпечує реалізацію пошукових інтересів науковців-початківців.

Апробацію результатів своїх досліджень молоді науковці здійснюють під час виступів на конференціях, метою яких є залучення студентів до науково-практичної діяльності, стимулювання й підтримка наукової діяльності молоді. Серед конференцій, проведення яких стало традицією для факультету, – студентська наукова конференція історичного факультету, Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Правозахисний рух: історія та сучасність», Полтавські студентські наукові читання із всесвітньої історії.

Студенти й магістранти історичного факультету щороку гідно представляють Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка на всеукраїнських конкурсах і олімпіадах. Вони є переможцями і призерами всеукраїнських олімпіад з історії, географії, філософії та релігієзнавства, правознавства, педагогіки (О. Коваленко, Д. Каплін, О. Лахно, О. Сороколат, О. Потапов, Я. Блоха, Д. Жмайло, Т. Лимар, М. Погрібняк); усеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт із природничих, технічних і гуманітарних наук із напрямку «Політичні науки» (О. Лук'яненко); з історії (Я. Блоха, Ю. Безсмертна, Р. Басенко); з юридичних наук (Я. Блоха, М. Ізюмов); з філософських наук (А. Сень, О. Сулима, Г. Супрун, В. Захаров, Ж. Авраменко); з географічних наук (Т. Лимар, Ю. Остапенко); з історії та археології (В. Шабельник); зі спеціальності «Науки про Землю (гідрометеорологія)» (Д. Хмелевський); є багаторазовими призерами на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт імені Ковальських.

Наукова та громадська робота студентів факультету відзначена також місцевою владою. Зокрема, студенти Я. Блоха (2008), І. Кругляк (2009), О. Сви-

ридюк (2011) стали лауреатами щорічної міської премії імені В. Г. Короленка в номінації для студентської та творчої молоді «За активну участь у громадському та культурному житті міста»; студенти Я. Блоха (2007), М. Ізюмов (2007), І. Кругляк (2009), В. Демочко (2015), А. Страшко (2015) та Н. Удовиченко (2015) є переможцями та призерами конкурсу студентських наукових робіт «Від студентського самоврядування – до самоврядування громад», заснованому Полтавською обласною радою; Т. Нагорна нагороджена Грамотою Полтавської обласної державної адміністрації, Я. Блоха – Полтавської обласної ради.

Історичний факультет здавна славиться своїми традиціями й у творчості. Активним і дієвим засобом естетичного виховання студентів факультету є їхня участь у колективах художньої самодіяльності, зокрема університетських – народному хорі «Калина», факультетських – пісенно-фольклорному гурті «Чебрець», пісенно-фольклорному гурті «Черемшина», вокальному ансамблі «Тисяча років музики», історичному драматичному театрі «Фабула», командах КВН, інтелектуальній гри «Брейн-ринг», черлідінгу.

Невід'ємною частиною життя історичного факультету було і залишається студентське самоврядування. Існуючи фактично від початку заснування факультету, студентське самоврядування в ті чи ті часи виконувало різні функції, але юридично закріпило незалежний статус не лише в межах факультету, а й університету лише 2016 року, коли було ухвалене Положення про роботу студентського самоврядування на історичному факультеті ПНПУ імені В. Г. Короленка. Тоді ж було проведено ребрендинг органу студентського самоврядування: назву «студентська рада» 14 вересня 2016 року було змінено на «Історичний студентський сенат» (ІСС) (голова – Д. Лобода), затверджено гімн ІСС «Наш істфак!», у ході конкурсу студентських робіт затверджено емблему ІСС. Студентське самоврядування стало не просто «містком» між адміністрацією і студентом, а й плацдармом для особистісного і кар'єрного зростання, справжньої школою молодого лідера ХХІ століття.

На факультеті традиційно діє чітка система залучення здібної молоді до активної творчої роботи, починаючи ще з учнівської партії. Професори Л. Л. Бабенко, Л. М. Булава, Ю. В. Волошин, Б. В. Год, доценти Ю. В. Вільховий, Л. П. Вішнікіна, О. П. Лахно, К. Б. Пивоварська, О. А. Федій, Л. І. Шаповал, старший викладач Б. М. Бездідько та інші ведуть активну роботу в системі Малої академії наук України, у міських, районних і обласних навчально-дослідницьких центрах учнівської молоді. Вони ж очолюють секції історії України, історичного краєзнавства, етнографії, всесвітньої історії, географії, правознавства під час проведення міського та обласного етапів конкурсу МАНУ, предметних учнівських олімпіад. Чимало викладачів безпосередньо є науковими керівниками і консультантами під час написання уч-

нівських робіт на конкурси й олімпіади з історії, географії, етнографії, краєзнавства. Переможці цих конкурсів та олімпіад, як правило, вступають на історичний факультет Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, де їм створені належні умови для подальшого розвитку творчих здібностей.

Кафедра всесвітньої історії та методики викладання історії

Кафедра всесвітньої історії та методики викладання історії, як інші кафедри педагогічного університету, свої витоки бере з довоєнних років.

У 1931–1945 рр. всесвітню історію викладали доцент М. А. Курилко та викладач Л. Л. Мазуренко.

1946 р. став роком початку самостійної роботи кафедри загальної історії. Кафедру поповнили доценти О. Х. Соколовський і С. О. Данішев. Вони забезпечили викладання історії Стародавнього світу та історії Середніх віків на I і II курсах історичного факультету, а також всесвітньої історії на I курсі літературного факультету.

1951 р. історичний факультет об'єднали з філологічним. Кафедру в 1951–1955 рр. очолював О. Х. Соколовський. Із 1956 р. курси нової та новітньої історії забезпечував к. і. н. М. Й. Чупрун, к. і. н. Г. Ліпатнікова стала фахівцем з історії Стародавнього світу.

У 1966–1978 рр. виконувачем обов'язків завідувача кафедри був доцент М. Й. Чупрун. У штаті кафедри загальної історії тоді були: доцент М. Й. Чупрун (нова і новітня історія), доцент О. Х. Соколовський (історія Середніх віків), старший викладач Л. Л. Ма-

зуренко (історія нового часу і країн Сходу), старший викладач В. С. Воловик (історія Стародавнього світу), асистент М. В. Бака (історія нового часу), виконувач обов'язків доцента І. М. Рева (методика викладання історії і суспільствознавства). Під назвою загальної історії кафедра діяла до перейменування 1990 р.

Наприкінці 1960-х і в 1970-ті рр. на кафедрі працювали, крім згаданих вище фахівців старшого покоління, доцент Я. А. Побіленський, а також асистенти й старші викладачі: М. В. Бака, В. С. Воловик, М. О. Авдеева, О. Ю. Поляков, М. І. Лахижа. Тоді ж асистентські ряди поповнилися випускниками Київського університету Р. В. Майбородою та О. М. Мельниковим.

У серпні 1978-го завідувачем кафедри загальної історії був обраний доцент М. В. Бака (1937–2018), який очолював її 19 років.

Невеликий проміжок часу на посадах асистента кафедри працювали випускники Київського державного університету В. І. Великолуг, С. Ф. Кротюк і С. Л. Масол.

Майже 20 років на кафедрі працювала випускниця Харківського державного університету Н. І. Самойленко.

1982 р. до Полтавського державного університету прибув випускник КДУ В. В. Ставнюк, який обійняв посаду асистента з курсу історії Стародавнього світу. Сьогодні він очолює кафедру історії Стародавнього світу і Середніх віків Київського університету імені Тараса Шевченка.

Перша половина 1980-х рр. була часом, коли ректорат, дбаючи про підготовку кваліфікованих викладачів із числа здібних випускників вишів, узяв

*Зліва направо сидять: Т. В. Тронько, Б. В. Год, І. В. Цебрій, Н. В. Бессідіна;
стоять: В. О. Рибачук, О. П. Лахно, Н. В. Год, Л. М. Швець, Ю. В. Вільховий, Р. О. Басенко –
кафедра всесвітньої історії та методики викладання історії ПНПУ імені В. Г. Короленка*

курс на співробітництво із провідними університетами України в питаннях кадрової політики. З Києва до Полтави прибули Б. В. Год і В. О. Рибачук, з Харкова – Н. В. Беседіна.

Б. В. Год у 1997–2002 рр. працював деканом історичного факультету, у 2009–2014 рр. – проректором із науково-педагогічної роботи університету. 1999 р. він обраний членом-кореспондентом Української академії історичних наук, 2013 р. – академіком Академії наук вищої освіти України. Очолює спеціалізовану вчену раду Д 44.053.03 у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка із правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук зі спеціальностей 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 13.00.09 – теорія навчання.

Із 2000 р. Б. В. Год очолює кафедру всесвітньої історії, колектив якої визначився із загальнокафедральною науковою темою. Це – «Духовні, політичні та освітні практики у соціокультурному розвитку людства». За його ініціативи та під його керівництвом проведено 10 усеукраїнських науково-практичних семінарів «Актуальні питання всесвітньої історії та методика їх викладання», започатковано Полтавські студентські наукові читання зі всесвітньої історії. Щорічно кожен викладач друкує 3–4 наукові статті у фахових виданнях України із проблематики кафедри.

1990 р. кафедра загальної історії була перейменована на кафедру всесвітньої історії. У квітні 1997 р. відбулася реорганізація кафедр історичного факультету, у підсумку до кафедри всесвітньої історії перейшли викладачі історії Росії та СРСР: професор В. Є. Лобурець, доцент Н. Я. Цехмістро та викладач Т. В. Тронько. Посаду завідувача кафедри обійняв В. Є. Лобурець (1997–2000).

У 1990-ті – на початку 2000-х рр. на кафедру прибули колишні здібні студенти: І. В. Цебрій, Ю. В. Вільховий, Л. М. Швець, О. П. Ляхно, Ю. М. Левченко, Н. В. Год.

Дітищем професора І. В. Цебрій став чудовий хорівий колектив «Тисяча років музики», студентський театр «Фабула», творчість яких відома далеко за межами Полтавщини.

У лютому 2006 р. згідно з рішенням ученої ради університету кафедра всесвітньої історії була перейменована на кафедру всесвітньої історії та методики викладання історії.

Сьогодні на кафедрі працюють 9 викладачів. Серед них – 2 доктори наук, професори, 6 кандидатів наук, доцентів, 1 – старший викладач. Крім підготовки бакалаврів і магістрів історії, вони беруть активну участь в атестації науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Під керівництвом професорів Б. В. Года та І. В. Цебрій успішно захищено 6 кандидатських дисертацій. Професор Б. В. Год і доцент Н. В. Год отримали патент на реєстрацію авторського права на службовий твір наукового характеру. Таким же патентом володіє й аспірант кафедри Р. О. Басенко. Крім традиційних (14) навчальних курсів викладачі кафедри розробили та впровадили 18 нових вибірко-

вих навчальних дисциплін з актуальних питань всесвітньої історії та методики викладання історії. Здійснюється керівництво навчально-виробничими й педагогічними практиками з історії, етнографії, релігієзнавства і музеєзнавства.

Співробітники кафедри – автори індивідуальних і колективних монографій, мають публікації в міжнародних і вітчизняних науково-методичних виданнях, фахових виданнях України з історії та історії педагогіки. Свої наукові здобутки вони презентують на міжнародних, усеукраїнських і регіональних наукових конференціях і семінарах. У 2016–2018 рр. усі викладачі кафедри пройшли фахове науково-педагогічне стажування у провідних вишах України, а доцент Н. В. Год 2017 р. стажувалася в університетах Австрії, Словаччини та Угорщини.

Колектив кафедри надає вагомого значення організації та проведенню наукової роботи студентами історичного факультету. Упродовж багатьох років успішно працюють 2 студентські наукові гуртки та 7 проблемних груп. Їхні учасники – студенти Р. О. Басенко (2015 р.) і Д. О. Лобода (2017 р.) виборили, відповідно, 1 і 2 місця на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт зі спеціальності «Історія та археологія».

Становлення сучасного кваліфікованого фахівця з історії вимагає систематичної виховної роботи із студентами. Усі викладачі кафедри виконують обов'язки наставників (кураторів) студентських академічних груп. З 1997 р. естетичну насолоду слухачам дарує народний чоловічий пісенно-фольклорний гурт «Чебрець» і жіночий вокальний ансамбль «Черемшина». Викладачі кафедри разом зі студентами організували та провели низку благодійних і волонтерських заходів.

Останнім часом науково-педагогічні працівники кафедри наполегливо працюють над удосконаленням методичного забезпечення навчальних дисциплін, розширенням електронної бази інформаційного забезпечення самостійної роботи студентів, підготовкою до публікації фахових статей у вітчизняних і зарубіжних наукометричних виданнях, урізноманітненням бази проходження студентами виробничих і педагогічних практик, пошуками нових форм і методів профорієнтаційної діяльності тощо.

Колектив кафедри плідно співпрацює з державними науковими установами та навчальними закладами України. З метою залучення випускників шкіл і навчальних закладів I–II рівнів акредитації до оволодіння педагогічним фахом викладачі кафедри разом зі студентами факультету активно займаються профорієнтаційною роботою.

Колектив кафедри та окремі її працівники неодноразово нагороджувалися відзнаками галузевого міністерства, обласної адміністрації та міської ради за успішну роботу з підготовки висококваліфікованих фахівців, а завідувачі кафедри В. Є. Лобурець і Б. В. Год отримали високі державні відзнаки – звання заслу-

женого діяча науки і техніки України і заслуженого працівника освіти України відповідно. Доцент Н. В. Бесєдіна нагороджена орденом «За заслуги» III ступеня.

За підсумками опитування, проведеного Історичним студентським сенатом, кращими викладачами з історії стали: 2017 р. – професор Б. В. Год, 2018 р. – старший викладач В. О. Рибачук.

Історія кафедри з її щоденними турботами і новими завданнями триває... Її професорсько-викладацький склад із вагомими здобутками в навчально-виховній, організаційній і науковій роботі готується успішно відзначити 100-ліття від дня заснування історичного (історико-філологічного) факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Д. пед. н., проф. Борис Год

Кафедра географії та методики її навчання

1990 р. на кафедрі спеціальних історичних дисциплін та географії історичного факультету було розпочато підготовку вчителів за спеціальністю «Історія та географія». 1 вересня 2000 р. ця кафедра була реорганізована в кафедру географії та краєзнавства. Очолив її к. геогр. н. Л. М. Булава. Упродовж свого функціонування кафедра здійснила випуск фахівців за спеціальністю «вчитель географії, історії, основ економіки й організатор краєзнавчо-туристичної роботи».

2008 р. було здійснено перехід від поєднання спеціальностей «Географія та історія» до підготовки за однією спеціальністю «Географія» зі спеціалізацією «Організація краєзнавчо-туристичної роботи». Упродовж 2015–2016 рр. посаду завідувача кафедри обіймав С. М. Шевчук, нині д. геогр. н., проректор ПНПУ імені В. Г. Короленка з наукової роботи.

Із 2017 р. кафедра має назву «кафедра географії та методики її навчання», її очолює д. пед. н, доцент Л. П. Вішнікіна. Наразі тут працюють д. геогр. н., доцент С. М. Шевчук, к. геогр. н., доценти Л. М. Булава і В. В. Єрмаков, к. пед. н., доценти Т. С. Япринець, А. А. Шуканова, О. А. Федій та О. М. Мащенко.

Викладачами кафедри здійснюється підготовка студентів:

– першого (бакалаврського) освітнього рівня зі спеціальностей 014 Середня освіта (Географія), 103 Науки про Землю, 242 Туризм;

– другого (магістерського) освітнього рівня зі спеціальностей 014 Середня освіта (Географія), 103 Науки про Землю, 106 Географія.

Викладачі кафедри систематично беруть участь у науково-методичній роботі, яку здійснює науково-методична рада МОН, відділ навчання географії та економіки Інституту педагогіки НАПН України та методична комісія при вченій раді нашого вишу.

У рамках цієї діяльності викладачі брали участь у розробці і ухваленні державних стандартів вищої освіти та в розвантаженні навчальних програм із географії 2015–2017 рр., у розробці навчальних програм із географії для основної та старшої школи, у щорічних усеукраїнських вебінарах із методики на-

Зліва направо: С. М. Шевчук, В. В. Єрмаков, Л. М. Булава, А. А. Шуканова, А. Г. Мелконян, Л. П. Вішнікіна, О. М. Мащенко, Т. С. Япринець, П. В. Шуканов, О. А. Федій – кафедра географії та методики її навчання ПНПУ імені В. Г. Короленка

вчання географії, що проводились Інститутом педагогіки НАПН України. Крім того, були експертами ЗНО з географії, розробниками завдань III туру олімпіад, членами журі турнірів географів і олімпіад із географії обласного та всеукраїнського рівнів; керівниками й консультантами наукових робіт МАН за секціями метеорології, кліматології; гідрології, геології, географії та ландшафтознавства.

Науково-дослідна робота викладачів здійснюється за темою «Компетентнісне навчання та викладання географії у системі неперервної педагогічної освіти». Д. пед. н., доценту Л. П. Вішнікіній належить значний внесок у наукове обґрунтування й розробку методичної системи формування предметної географічної компетентності учнів базової школи. Вона розробила методичне забезпечення прикладного призначення, спрямоване на розвиток і впровадження компетентнісного навчання географії вчителями закладів загальної середньої освіти. К. пед. н., доцент А. А. Шуканова творчо розвинула підходи до формування таких предметно-географічних компетентностей, як географічні поняття, вміння й навички, здійснила наукове обґрунтування і розвиток методики формування міжпредметно-інтегральних компетентностей – економічної та країнознавчої. Значний внесок в обґрунтування змісту і структури міжпредметно-інтегральних компетентностей зробили к. пед. н., доценти О. А. Федій та Т. С. Япринець. Розробці демографічної компетентності учнів, алгоритмів формування її компонентів і елементів присвячені роботи доц. О. А. Федія. Доволі актуальним є дослідження теоретичних і методичних аспектів впровадження у вітчизняний освітній простір енвайронментологічної компетентності учнів, здійснене доцентом Т. С. Япринець і всебічно висвітлене в її роботах.

Крім того, кожен із викладачів має індивідуальну тему науково-дослідної роботи. На кафедрі виконуються дослідження в рамках тем ініціативних досліджень об'єктів екологічної мережі, природно-заповідного фонду області та питань екологічного виховання населення, методики формування природничо-наукової картини світу, географічного країнознавства; історії географічних досліджень.

Викладачі кафедри у 2016–2018 рр. працювали в складі робочих груп над проектами стандартів вищої освіти для предметних спеціальностей 014.07 Середня освіта (Географія) – к. геогр. н., доц. Л. М. Булава, 014.15 Середня освіта (Природничі науки) – к. пед. н., доц. О. М. Мащенко та спеціальності 106 Географія – к. пед. н., доц. А. А. Шуканова. Л. М. Булава є членом сектору вищої освіти науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, куратором науково-методичної комісії з предметної освіти та спорту.

Кафедра співпрацює із закладами вищої освіти України: Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Сумським державним університетом, а також із Полтавським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського, відділом навчання географії та економіки та лабораторією інтеграції змісту освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Викладачі кафедри є знаними в Україні фахівцями. За їхнім авторством видано близько 30 підручників і посібників із грифом МОН України для закладів середньої та вищої освіти, численні наукові статті.

Д. пед. н., доц. Любов Вішнікіна

Кафедра історії України

Історія створення однієї з провідних кафедр Полтавського педуніверситету сягає своїм корінням до початків діяльності вишу. Її організаційні витoki суголосні з пошуками форм і змісту історичної освіти в підготовці вчителя в утвореному 1914 р. Учительському інституті. Поділу на кафедри тоді не було, а з утворенням Інституту народної освіти (1921 р.) організацією навчально-методичної роботи викладачів займалися предметні комісії, які багато в чому нагадували сучасні кафедри. Історичні дисципліни входили до суспільствознавчої комісії. Кафедри ж розглядалися як науково-дослідні установи, що діяли не тільки при ІНО.

У 1920–1930-х рр. викладання історії України забезпечували талановиті педагоги й дослідники, яскраві особистості В. О. Пархоменко, Н. І. Мірза-Авакянц, П. М. Клепацький, П. М. Койнаш, С. І. Данішев. Вони започаткували нові напрями дослідження історії Полтавщини, створили науково-дослідну кафедру краєзнавства, публікували матеріали, які заповнювали лакуни в забезпеченні студентів навчальною літературою з історії.

Більшовицька влада перетворила викладання історії у вищих навчальних закладах в ідеологічний інструмент, побудований на класових принципах. Тому чимало викладачів зазнали політичних переслідувань, а їхня науково-педагогічна діяльність обірвалася ув'язненнями або розстрілами (В. О. Пархоменко, Н. І. Мірза-Авакянц, П. М. Клепацький). Іншим тяжким випробуванням стала Друга світова війна, серед учасників якої були викладачі Ф. А. Редько, Г. І. Кулик, П. М. Денисовець, Л. С. Ліхіна та ін.

1968 р. єдину кафедру історії було поділено на дві самостійні – історії СРСР і УРСР та загальної історії. Першу з них упродовж 1970–1980-х рр. послідовно очолювали проф. П. М. Денисовець і проф. В. Є. Лобурець. На кафедрі працювали талановиті викладачі й науковці – проф. А. С. Черевань, доценти В. Н. Жук, О. П. Самойленко, В. Я. Ревегук, О. П. Єрмак, Т. П. Де-

Зліва направо стоять у першому ряду: І. І. Діптан, Р. А. Сітарчук, П. В. Киридон, Л. Л. Бабенко, Ю. В. Волошин, П. Я. Гавриш; у другому ряду: О. А. Гура, Т. О. Лахач, М. А. Діденко, О. В. Коваленко, О. А. Бороденко, Л. І. Шаповал – кафедра історії України ПНПУ імені В. Г. Короленка

миденко, С. П. Юренко, О. О. Нестуля. Відповідно до радянської парадигми змісту освіти вивчалася історія Української РСР, а її викладання студентам-історикам забезпечував лише один викладач кафедри – В. Я. Ревегук, який працював упродовж 1975–2014 рр.

Становлення сучасної кафедри історії України пов'язане з проголошенням незалежності нашої країни 1991 р. Саме тоді вивчення курсу вітчизняної історії було впроваджено на всіх факультетах інституту, що й зумовило потребу в об'єднанні викладачів цієї дисципліни у складі однієї кафедри (листопад, 1991 р). Першим завідувачем стала доцент, нині д. і. н., проф. А. М. Киридон. Кафедра працювала як колектив однодумців, розробляючи авторські програми, вибудовуючи систематизовані лекційні курси з розрізних і поодиноких публікацій початку доби Незалежності. На історичному факультеті курс історії України викладався в рамках кафедри історії східного слов'янства (із квітня 1993 р. – історії України), очолюваної д. і. н. В. Є. Лобурцем. У квітні 1997 р. з метою оптимізації викладання курсу вітчизняної історії було здійснено чергову реорганізацію кафедр: припинила своє існування кафедра історії України на історичному факультеті, а її викладачі ввійшли до складу кафедр всесвітньої історії та кафедри історії України, що діяла з 1991 р. На кафедрі працювали д. і. н., професори В. О. Пашенко, О. О. Нестуля, к. і. н., доценти Л. Л. Бабенко, Ю. В. Волошин, П. Я. Гавриш, Р. Л. Гавриш, Т. П. Демиденко, І. І. Діптан, О. П. Єрмак, А. М. Киридон, П. В. Киридон, К. В. Лобач, А. О. Овсяницький, Р. А. Сітарчук, С. В. Рубашова. Важливим етапом в історії кафедри було перше де-

сятиліття 2000-х рр. Склад кафедри поповнили молоді викладачі – випускники історичного факультету О. В. Коваленко, О. А. Гура, І. О. Сердюк, Л. І. Шаповал, Т. О. Лахач, О. А. Бороденко.

Потужний науково-педагогічний склад реорганізованої кафедри дозволив їй повністю забезпечувати викладання курсів вітчизняної історії як на історичному, так і на інших факультетах інституту (із грудня 1999 р. – університету). З розширенням кафедри до переліку дисциплін, які викладалися, додалися методика навчання історії, спеціальні історичні дисципліни, історіографія історії України, народознавство, археологія.

Із квітня 1997 р. статус кафедри не змінювався. Упродовж 1990–2000-х рр. кафедру очолювали А. М. Киридон (1991–2002), В. О. Пашенко (2002–2009), Ю. В. Волошин (2009), Р. А. Сітарчук (2010–2015), Л. Л. Бабенко (із 2015). Успішно поєднували навчально-педагогічну діяльність на кафедрі з керівними посадами В. О. Пашенко, ректор (1991–2008) та Р. А. Сітарчук, перший проректор (з 2010).

Сьогодні до складу кафедри входять 11 викладачів. Серед них д. і. н. Л. Л. Бабенко, Ю. В. Волошин, П. В. Киридон, Р. А. Сітарчук, І. О. Сердюк, к. і. н. П. Я. Гавриш, О. А. Гура, І. І. Діптан, О. А. Бороденко, О. В. Коваленко, Т. О. Лахач, Л. І. Шаповал. Майже всі викладачі нинішнього складу є випускниками історичного факультету рідного вишу.

Кафедра історії України є потужним науковим осередком університету, а її викладачі своїми дослідницькими здобутками завоювали високий авторитет. Із 1992 р. на кафедрі діють аспірантура й докторан-

тура. Кандидатськими і докторськими дисертаціями керували В. Є. Лобурець, О. О. Нестуля, В. О. Пащенко. Нині наставниками молодих науковців є Ю. В. Волошин, Р. А. Сітарчук, П. В. Киридон, Л. Л. Бабенко. На кафедрі сформувалися наукові школи, які успішно діють у сучасному науковому просторі: акад. В. О. Пащенко, автора понад 400 публікацій із теми дослідження, послідовники якого вивчають державно-церковні відносини в Україні за радянської доби (її координування нині здійснює Р. А. Сітарчук); Ю. В. Волошина, який комплексно досліджує соціальну історію Гетьманщини. Успішно здійснюють дослідження політичної історії ХХ століття аспіранти і докторанти під керівництвом Л. Л. Бабенко та П. В. Киридона.

Напрями наукових досліджень, що розробляються викладачами кафедри, охоплюють актуальні проблеми вітчизняної історії та сприяють її глибокому вивченню студентами. За період діяльності в роки незалежності науковцями опубліковано більше ста монографій, сотні наукових статей. Варто назвати участь у розробці державної програми «Реабілітовані історією», серії підручників для загальноосвітніх шкіл «Історія Полтавщини»; написанні колективних монографій: Полтавщина. Історичний нарис (2005, відзначена обласною премією імені Панаса Мирного); Полтавщина: влада на історичних паралелях (2005, доповнена й перевидана 2012). Відзнаками Полтавської ОДА «Краща книга року» нагороджувалися монографії Л. Л. Бабенко (2015), П. Я. Гавриша (2017). Як соціально значущі видання, присвячені подіям Української революції 1917–1921 рр. на Полтавщині, відзначалася серія книг В. Я. Ревеуга.

Невід'ємним складником навчальної і наукової роботи кафедри є викладання археології, археологічні дослідження та навчальна археологічна практика. 1974 р. курс археології почала викладати випускниця історичного факультету С. П. Юренко. Під її керівництвом проводилася польова археологічна практика у складі експедиції Інституту археології (керівник – проф. О. О. Сухобоков). З 1983 р. археологію викладає доц. П. Я. Гавриш, який 1984 р. вперше організував за підтримки керівництва інституту й факультету самостійну польову археологічну практику на базі педагогічного інституту. Упродовж 1984–2006 рр. студенти-історики вивчали пам'ятки Полтавської і Сумської областей, зосібна всесвітньо відому пам'ятку скіфської доби Більське городище. 2005 р. створена спільна археологічна експедиція ПНПУ і Полтавського краєзнавчого музею. Її очолює доц. кафедри історії України, докторант О. В. Коваленко. Розробляються наукові кафедральні теми з дослідження пам'яток скіфської доби, сотенних містечок Полтавського полку, археологічної керамології. Успішно проводяться також польові дослідження з етнографії України за програмами ІМФЕ імені М. Рильського НАН України, якими керує доц. Л. І. Шаповал.

Кафедра історії України підтримує наукові зв'язки й плідно співпрацює з академічними установами: Інститутом історії України, Інститутом мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені М. Рильського, Інститутом філософії імені Г. Сковороди, Інститутом археології, Інститутом географії, Інститутом керамології – відділенням Інституту народознавства НАН України, музейними та архівними установами Полтавської області. Проф. Ю. В. Волошин плідно співпрацює із закордонними державними і громадськими науковими установами Чехії, Канади, Німеччини. Доц. І. О. Сердюк та доц. О. В. Коваленко були учасниками міжнародних грантових проектів, а наукова тема І. О. Сердюка стала переможницею в конкурсі МОН України на отримання державного фінансування у 2018 р.

Кафедра регулярно проводить міжнародні, всеукраїнські та регіональні наукові конференції, серед них – «Держава і церква в новітній історії України» (з 2006), «Череванівські наукові читання» (з 2009), краєзнавчі конференції і «круглі столи», присвячені актуальним проблемам історичного минулого і сучасності. Кафедра є важливим науково-методичним осередком роботи з учителями історії та обдарованими учнями шкіл.

Науково-педагогічні здобутки викладачів кафедри відзначалися державними нагородами і почесними званнями. Заслуженим діячем науки і техніки України є О. П. Єрмак, заслуженими діячами освіти України – П. В. Киридон, Л. Л. Бабенко, Р. А. Сітарчук. Нагрудним знаком МОН «Відмінник освіти України» нагороджені Л. Л. Бабенко, Т. П. Демиденко, О. П. Єрмак, П. В. Киридон. Лауреатами премій імені Самійла Величка, Панаса Мирного, Леоніда Бразова, Володимира Малика, преподобного Паїсія Величковського є Л. Л. Бабенко, Ю. В. Волошин, Т. П. Демиденко, І. І. Діптан, О. П. Єрмак, П. В. Киридон, Р. А. Сітарчук.

Кафедра історії України продовжує освітнянські й наукові традиції своїх попередників, будує перспективні плани, орієнтовані на інтеграцію з європейськими і світовими модернізаційними процесами освітніх технологій та методологічні новації наукових досліджень, а її викладачі планують і надалі працювати на науково-педагогічній ниві на благо України, її майбутнього.

Д. і. н., проф. Людмила Бабенко

Кафедра філософії

Кафедра філософії веде свій відлік від часів заснування Історико-філологічного факультету в 1918 р. і Полтавського педагогічного інституту в 1920 р., хоча цикл філософських дисциплін викладався і до появи окремого структурного підрозділу. У Полтавському вчительському інституті в 1914–1917 роках викладав курс логіки його перший директор

Зліва направо: А. М. Голощанова, Н. І. Головіна, П. А. Кравченко, Я. Є. Блоха, Л. А. Усанова, В. М. Вакуліна – кафедра філософії ПНПУ імені В. Г. Короленка

О. К. Волнін, із 1918 р. учителем логіки й історії філософії був Г. Г. Ващенко.

Курси діалектичного й історичного матеріалізму викладалися і в 1920-х рр. Наприклад, на межі 1920–1930-х рр. цей курс читав декан факультету П. Х. Митрофанов.

Із 14 січня 1931 р. кафедра відома під назвою кафедра марксизму-ленінізму (завідувач – М. А. Гнездилін), а наприкінці 1932 р. вже згадується під назвою кафедри діалектичного матеріалізму (завідувач – М. А. Гнездилін). Тоді викладачі кафедри забезпечували викладання таких дисциплін: діалектичний матеріалізм, історія більшовизму, методика суспільствознавства.

У 1934–1935 рр. кафедру діалектичного матеріалізму очолював Ю. О. Хоменко, який з 1 вересня 1935 р. став завідувачем об'єднаної кафедри соціально-економічних дисциплін, до складу якої включили і кафедру діалектичного матеріалізму.

У зв'язку з посиленням партійної пропаганди і введенням 1938 р. єдиного курсу «Основи марксизму-ленінізму», який викладався для всіх спеціальностей, а також запровадженням курсу історії релігії та атеїзму, 30 серпня 1939 р. кафедру соціально-економічних дисциплін було реорганізовано в кафедру марксизму-ленінізму.

Після відновлення діяльності інституту 15 листопада 1943 р. відновила свою діяльність і кафедра основ марксизму-ленінізму. Новим завідувачем кафедри став А. Г. Бойко, у жовтні 1944 р. її очолив М. П. Редько, а у вересні 1945 р. – старший викладач Б. Й. Лозовський.

У квітні 1946 р. склад кафедри поповнюється молодими викладачами, одним із яких став Д. В. Степанов, котрий 2 жовтня 1946 р. очолив кафедру основ марксизму-ленінізму. 1946 р. на кафедрі основ марксизму-ленінізму працювали доценти Б. Й. Лозовський, Л. Ю. Попов, І. Д. Літвінов.

21 липня 1947 р. кафедру основ марксизму-ленінізму перейменували на кафедру марксизму-ленінізму, філософії та політекономії. До 6 липня 1964 р. її очолював Д. В. Степанов.

1967 р. кафедру марксизму-ленінізму, філософії та політекономії було перейменовано на кафедру історії КПРС та філософії. Її першим завідувачем 25 листопада 1967 р. став д. і. н., проф. О. К. Зубань.

Саме із середини 1970-х рр. цикл філософських наук посідає провідне місце серед інших дисциплін, а склад кафедри філософії значно розширюється. У 1976–1986 рр. на допомогу доцентам Р. С. Балакіревій, Г. Д. Бойку, Є. Г. Родчанину, Л. Ю. Савицькому прийшли випускники філософського факультету Київського державного університету імені Тараса Шевченка Я. І. Таран, Б. М. Головка, І. Г. Слюсаренко, В. О. Пашенко, П. А. Кравченко, В. А. Сівєрс, Т. М. Кононенко, І. В. Лебединська, випускниця Луганського педагогічного інституту А. П. Шибітченко та випускниця Ростовського державного університету Н. І. Головіна. Більшість із них тривалий час працювала або й досі працює на кафедрі, а інші працюють в інших навчальних закладах.

Рішенням колегії Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР «Про створення, поділ та реорганізацію кафедр суспільних наук вузів УРСР»

від 17 липня 1975 р. з метою поліпшення якості підготовки спеціалістів і організації сприятливих умов для навчально-методичної, ідейно-виховної та науково-дослідної роботи в галузі суспільних наук ухвалили створити з 1 вересня 1975 року в Полтавському педагогічному інституті на базі кафедри історії КПРС і філософії кафедру історії КПРС і кафедру філософії. Відповідно до рішення колегії та на підставі наказу Міністерства освіти УРСР № 198 від 14.08.1975 р. наказом № 38-к від 15 серпня 1975 р. такий підрозділ з'явився у складі доцентів Р. С. Балакіревої, Г. Д. Бойка, Л. Ю. Савицького та старшого викладача А. Я. Варави. До проведення конкурсу в. о. завідувача кафедри філософії було призначено доцента І. А. Зязюна, якого на підставі ради інституту від 24 жовтня 1975 р. наказом ректора № 55-к від 25 жовтня 1975 р. призначили її завідувачем (до 1987).

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. кафедру очолювали провідні вчені-філософи України, академіки В. О. Пащенко (1990–1992), П. А. Кравченко (1992–2015). Із 2015 р. кафедру очолює Н. І. Головіна.

Новітній етап в історії кафедри розпочався 2004 р. Тоді вона, існуючи з 1924 р. як загальноуніверситетська, ввійшла до складу історичного факультету, оскільки тут було відкрито спеціалізацію «суспільствознавство». У цьому ж році на кафедрі працювала постійно діюча аспірантура зі спеціальності 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії. Підсумком діяльності аспірантури є підготовка й успішний захист 7 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук.

Із 01.01.2003 по 31.12.2005 р. викладачі кафедри працювали над фундаментальним держбюджетним дослідженням «Культурно-історична детермінація розвитку людського потенціалу в процесі формування громадянського суспільства в Україні» (номер державної реєстрації теми 0103U001241) (керівник роботи – проф. П. А. Кравченко), основними результатами якого стало здійснення аналізу базових понять сучасної постструктуралістської, феноменологічної, комунікативної філософії та культурології, що вможливило перехід від узагальнювальних теоретичних концептів до аналізу конкретного культурно-історичного матеріалу (на прикладі української культури XVII–XVIII cc.).

2016 р. кафедрою була ліцензована освітньо-наукова програма підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 033 Філософія з ліцензованим обсягом 5 осіб (керівник проектної групи – д. філос. н., проф. П. А. Кравченко), метою якої є здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності зі спеціальності, а

також проведення власного наукового дослідження з філософії, результати якого мають наукову новизну теоретичне та/або практичне значення, з публічним його захистом.

2017 р. кафедра набула статусу випускової, оскільки була отримана ліцензія для набору здобувачів другого (магістерського) ступеня вищої освіти зі спеціальності 033 Філософія з ліцензованим обсягом 25 осіб (керівник проектної групи – к. філос. н., доц. Л. А. Усанова). Свій рівень підготовки магістранти спеціальності 033 Філософія О. Дудник, Т. Кісельова та Т. Татаріна наочно продемонстрували 14–15 лютого 2018 р. під час II Всеукраїнського студентського турніру з філософії, де посіли II місце серед 25 команд вищих навчальних закладів III–IV рівня акредитації (керівник команди – доц. Л. А. Усанова).

Сьогодні на кафедрі філософії сформувався потужний кадровий потенціал, вона стала одним із провідних наукових та освітніх центрів в Україні. Осердям її наукової діяльності є наукова школа «Вітчизняний культурно-історичний досвід у процесі формування громадянського суспільства», керівництво якою з 1998 р. здійснює д. філософ. н., проф., заслужений працівник освіти України, академік Української академії політичних наук П. А. Кравченко. Головними напрямками наукового дослідження школи є розкриття культурно-історичної детермінації розвитку людського потенціалу в процесі формування громадянського суспільства і правової держави в Україні; означення стратегії українського державотворення через реконструкцію вітчизняного культурно-історичного досвіду та його залучення до структури української державотворчої концепції. За період існування школи її члени опублікували 336 наукових праць, із них монографій – 14, захистили 3 докторські й 10 кандидатських дисертацій.

За новітній період історії кафедри (2004–2018) її викладачі підготували й опублікували 700 наукових праць загальним обсягом понад 360 друкованих аркушів, що є свідченням високого наукового та методичного рівня фаховості.

Основні результати діяльності кафедри відображені також у матеріалах наукових конференцій. За 1992–2018 рр. проведено 1 міжнародну, 9 всеукраїнських та 5 міжвузівських науково-практичних та теоретичних конференцій і семінарів, предметом розгляду яких стали кардинальні проблеми сучасної вищої освіти у гносеологічному та аксіологічному аспектах, якість підготовки фахівців як пріоритетна мета освітнього процесу, формування національних та загальнолюдських цінностей засобами освіти, міжнародна співпраця й інтеграція у сфері освіти й інші актуальні проблеми розвитку сучасної філософії.

Кафедра філософії активно співпрацює із провідними науковими установами України та зарубіжними навчальними закладами, найбільш тісно – з Вищою школою європейських та регіональних досліджень

(м. Чеське Будейовіце), відділами соціальної філософії та філософської антропології Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, кафедрами історії філософії та теорії філософії Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кафедрою історії філософії Національного університету імені Тараса Шевченка, кафедрою соціальної філософії та філософії історії Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Спільно з Інститутом філософії імені Г. С. Сковороди НАН України кафедра випускає науково-теоретичний часопис «Філософські обрії». Упродовж 1999–2018 рр. побачили світ 38 номерів журналу. Видання зареєстроване в міжнародних каталогах періодичних видань та базах даних Index Copernicus (ICV 2016: 60.76, ICV 2015: 54.30, ICV 2014: 45.27), Open Academic Journals Index (ОАЖ), Polska Bibliografia Naukowa, Ulrich's Periodicals Directory, Google Scholar (Гугл Академія). Журнал уключений у Всеукраїнський реєстр наукових видань, належить до

періодичних видань, що мають бібліометричні профілі та входять до переліку фахових видань України у галузі «Філософські науки» (головні редактори – проф. А. М. Колодний та проф. П. А. Кравченко).

Викладачі кафедри доц. Я. Є. Блоха та доц. Л. А. Усанова є постійними членами I (міського) етапу конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів-членів МАН України в секції «Філософія. Соціологія». Вони також надають консультації учням та їхнім науковим керівникам щодо вибору актуальних на сучасному етапі розвитку українського суспільства тем, підбору методів дослідження та оформлення робіт.

На червень 2018 р. на кафедрі працюють 5 штатних викладачів, із них – 1 д. і. н., проф. П. Г. Радько та 4 – к. філос. н., доц. – Н. І. Головіна (завідувачка кафедри), В. М. Вакуліна, Л. А. Усанова, Я. Є. Блоха та 1 внутрішній сумісник – декан історичного факультету, д. філос. н., проф. П. А. Кравченко.

*Д. філос. н., проф. Петро Кравченко,
к. філос. н., доц. Ярослав Блоха*

Оксана Кирильчук

ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНЕ ОСВІТНЬО-НАУКОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ ПНПУ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА

*Декан факультету філології та журналістики,
к. пед. н., доц. О. Б. Кирильчук*

Час в історії загалом і в долі людини зосібна – явища різні. Проте – взаємопов'язані, взаємозумовлені, взаємозближені. 100 років факультету філології та журналістики Полтавського національного

педагогічного університету імені В. Г. Короленка, початки якого вбачаємо у створенні в нашому місті цілком самостійного навчально-дослідницького підрозділу – Історико-філологічного факультету (1918), пряме й беззаперечне підтвердження цьому: за століття численні наукові та методичні досягнення ювіляра стали широко відомі не лише в нашому краї, а й далеко за його межами. Та найбільша гордість факультету – це люди, випускники, з-поміж яких видатні філологи, педагоги, письменники, науковці: Антон Макаренко, Олександр Ковінька, Василь Сухомлинський, Леонід Бразов, Тарас Нікітін, Людмила Овдієнко, Ольга Бондаревська, Тетяна Бугайко, Григорій Півторак, Борис Харчук, Ольга Сидоренкова, Ніна Войтенко, Тетяна Балагура, Микола Степаненко, Юлія Малюк та багато-багато інших.

Історія факультету показує непросте його становлення, кількарразове перекомбінуння, тривалу залежність від ідеологічних вітрів у країні, котрі руйнували долі викладачів і студентів, а проте щоразу добро перемагало над злом – освітньо-наукове середовище залишалося інтелігентним, моральним, високопрофесійним, патріотичним, відповідальним за покладену на нього духовно-творчу місію.

Фундамент, на якому згодом постав факультет, – це діяльність Учительського інституту в Полтаві, що розпочав підготовку кадрів для народної освіти 1 липня 1914 р., та функціонування в місті Історико-філологічного факультету.